3. Ved overførsel til Fællesskabernes ordning af pensionsrettigheder erhvervet ifølge en national ordning er den aktuarmæssige modværdi, som blev fastsat af den nationale socialsikringsinstitution, og nyvurderingen ud fra de regler, der gælder for Fællesskabernes pensionsordning, ikke baseret på de samme omstændigheder og faktorer med hensyn til de berørte personers forhold, deres fremtidsudsigter, bidragenes størrelse samt ydelsernes karakter og omfang, og der er derfor intet overraskende i, at beregningen af det antal pensionsgivende tjenesteår, der skal tages i betragtning i forbindelse med Fællesskabernes pensionsordning, falder anderledes ud end den beregning, der foretages af den nationale institution.

FORSLAG TIL AFGØRELSE FRA GENERALADVOKAT CARL OTTO LENZ

fremsat den 24. oktober 1985 *

Høje Domstol.

A — Den sag, jeg her skal tage stilling til, drejer sig om pensionsrettigheder for ansatte ved De europæiske Fællesskaber, som var indtrådt i Euratom-Kommissionens tjeneste som »ansatte ved anlæg« eller lokalt ansatte ved Det fælles Forskningscenter i Ispra (Italien). I denne egenskab var de ikke tilsluttet Fællesskabernes ordning for alderdomsforsørgelse, men derimod den italienske socialsikringsordning, der forvaltes af Istituto nazionale della previdenza sociale (INPS).

Den 21. oktober 1976 udstedte Rådet forordning nr. 2615/76 om ændring af ansættelsesvilkårene for de øvrige ansatte i De europæiske Fællesskaber (EFT 1976 L 299, s. 1); den trådte i kraft den 30. oktober 1976.

Herefter omfatter midlertidigt ansatte i ansættelsesvilkårenes betydning også ansatte, der »ansættes i en fast stilling, som aflønnes over forsknings- og investeringsbevillingerne«. De pågældende ansatte blev ligeledes omfattet af Fællesskabernes pensionsordning, idet der skete en tilsvarende ændring af ansættelsesvilkårenes artikel 39, stk. 2. — Forordningen bestemmer yderligere i artikel 2, at ansatte ved anlæg og lokalt ansatte, der aflønnes over forsknings- og investeringsbevillingerne, og som gør tjeneste på denne forordnings ikrafttrædelsesdato, skal opfordres til at indgå en ansættelseskontrakt på dei ansættelsesvilkårenes afsnit II (der vedrører midlertidigt ansatte) omhandlede betingelser. En sådan kontrakt skulle træde i kraft på forordningens ikrafttrædelsesdato. Artikel 2, stk. 4, bestemmer yderligere:

»For ansatte ved anlæg og lokalt ansatte, der gør tjeneste på denne forordnings ikrafttrædelsesdato, beregnes den i artikel 77, stk. 1, i vedtægten omhandlede længde af tjenestetiden (forudsætning for ret til

* Oversat fra tysk.

alderspension) under hensyntagen til det antal år, som den i medfør af stk. 1 ansatte har gjort tjeneste som ansat ved anlæg eller lokalt ansat.

Dog tages der kun hensyn til det antal år, som den ansatte har gjort tjeneste som midlertidigt ansat i den i artikel 2, litra d), anførte betydning ved beregningen af pensionsgivende tjenesteår i den i artikel 2 i bilag VIII til vedtægten anførte betydning.«

Også sagsøgerne i den foreliggende sag er — med virkning fra 30. oktober 1976 — omfattet af denne bestemmelse.

For så vidt angår de fællesskabsretlige regler vedrørende alderdomsforsørgelse, bestemmer artikel 11 i bilag VIII til tjenestemandsvedtægten, at en tjenestemand, der efter fratræden af tjenesten hos en administration, en national eller international organisation eller en virksomhed, indtræder i Fællesskabernes tjeneste, ved sin fastansættelse kan »foranledige betalt følgende beløb til Fællesskaberne:

— den aktuarmæssige modværdi af de pensionsrettigheder, han har erhvervet i administrationen, i den nationale eller internationale organisation eller virkomheden eller

— en fastsat tilbagekøbsværdi, som denne administrations, organisations eller virksomheds pensionskasse skylder ham på tidspunktet for hans fratræden.

I lignende tilfælde fastsætter den institution, hvor tjenestemanden er ansat, under hensyntagen til den lønklasse, han er fastansat i, antallet af de pensionsgivende tjenesteår, den efter sin ordning godskriver ham for den tidligere tjenestes varighed, på grundlag af den aktuarmæssige modværdi eller den fastsatte tilbagekøbsværdi«.

Kommissionen har anvendt disse bestemmelser *analogt* på sagsøgerne med deres principielle indforståelse (hvad der ikke kan give anledning til betænkeligheder, når henses til dommen i de forenede sager 118-123/82 [1] — Sml. 1983, s. 3013, præmis 26). Denne mulighed var opstået, efter at Kommissionen den 2. marts 1978 havde indgået en tilsvarende aftale med INPS (som er vedlagt svarskriftet som bilag I). For så vidt angår artikel 11, stk. 2, i bilag VIII til tjenestemandsvedtægten bestemmes det i aftalen, at INPS beregner den aktuarmæssige modværdi af de ved indtrædelsen i Fællesskabernes tjeneste erhvervede pensionsrettigheder under hensyntagen til tidspunktet for modtagelsen af ansøgningen om integration, og at der skal ske overførsel af beløbet, når den pågældende inden 90 dage efter INPS's meddelelse om beløbets størrelse har erklæret sig indforstået hermed.

De almindelige gennemførelsesbestemmelser hertil i affattelsen af 16. marts 1977 er ligeledes væsentlige for anvendelsen af ovennævnte bestemmelser (gennemførelsesbestemmelserne er vedlagt svarskriftet som bilag II). De indeholder bl.a. detaljerede oplysninger om beregningen af de tjenesteår, som skal tages i betragtning ved overførsel af den aktuarmæssige modværdi eller den fastsatte tilbagekøbsværdi af pensionsrettighederne.

I henhold til disse bestemmelser modtog sagsøgerne i oktober 1983 meddelelse om, hvor meget af den tid, som de inden udnævnelsen til midlertidigt ansatte havde

1 — Dom af 6. 10. 1983 i de forenede sager 118-123/82 — Maria Grazia Celant m.fl. mod Kommissionen — Sml. 1983, s. 2995.

tilbagelagt under den italienske socialsikringsordning, der kunne tages i betragtning som pensionsgivende tjenesteår. Den 30. oktober 1983 blev yderligere angivet som dato for overførslen.

Sagsøgerne kunne ikke acceptere disse afgørelser med de indeholdte beregninger, som de derfor formelt påklagede i december 1983. Sagsøgerne anførte bl.a., at artikel 11, stk. 2, i bilag VIII til tjenestemandsvedtægten ikke finder anvendelse på dem, men derimod snarere bilagets artikel 3, litra c), (hvorefter der ved beregningen af de pensionsgivende tjenesteår skal tages hensyn til varigheden af den tjenestetid, den pågældende har tilbagelagt i enhver anden egenskab i henhold til ansættelsesvilkårene for de øvrige ansatte i Fællesskaberne). Sagsøgerne anførte yderligere, at principperne om forbud mod forskelsbehandling og om kontinuitet i ansættelsen var tilsidesat. De anfægtede yderligere beregningens elementer og krævede af de anførte grunde, at de trufne foranstaltninger blev ophævet.

Klagerne blev udtrykkeligt afvist ved afgørelser af marts 1984. Der blev herved navnlig henvist til, at tilsvarende klager allerede havde spillet en rolle i ovennævnte sager 118-123/82, [1] den at sagsøgerne havde fået medhold, (jeg skal senere uddybe dette punkt).

Herefter anlagde sagsøgerne sag den 3. juli 1984, idet de nedlagde følgende påstande:

1) Kommissionens beregning af de pensionsrettigheder, sagsøgerne havde erhvervet forud for deres udnævnelse til midlertidigt ansatte med henblik på beregning af sagsøgernes alderspension i henhold til Fællesskabernes pensionsordning, annulleres.

2) Af de i stævningen anførte grunde findes sagsøgerne berettiget til den højst mulige anciennitet, såfremt den aktuarmæssige modværdi overføres.

3) Kommissionen tilpligtes at give sagsøgerne mulighed for at vælge mellem overførsel af den aktuarmæssige modværdi og den fastsatte tilbagekøbsværdi på grundlag af beregninger i begge tilfælde.

B — Herefter skal jeg *tage stilling* til disse påstande.

1. I den *første søgsmålsgrund* anførtes to synspunkter til støtte for de netop anførte krav.

For det første har sagsøgerne anført, at der ved beregningen af deres pensionsrettigheder i henhold til fællesskabsretten kun *delvis* (nemlig med ca. en tredjedel) blev taget hensyn til den ved Kommissionen tilbagelagte tjenesteperiode forud for deres udnævnelse til midlertidigt ansatte; sagsøgerne er således helt klart af den opfattelse, at det havde været korrekt at medregne hele den tilbagelagte tjenesteperiode. — For det andet har de anført, at de, inden de kunne udøve deres rettigheder efter artikel 11, stk. 2, i bilag VIII til tjenestemandsvedtægten, kun havde modtaget *ufuldstændige oplysninger* om de herfor vigtige elementer. Ifølge artikel 11 kan der nemlig vælges mellem to muligheder, idet der enten kan ske overførsel af den aktuarmæssige modværdi eller af en fastsat tilbagekøbsværdi. Det er ulovmedholdeligt, at de ikke, for så vidt angår den anden mulighed, fik oplysning om beregningen af den tjenesteperiode, som kan tages i betragtning, og det har derfor ikke været muligt for dem at udøve deres rettigheder fuldt ud.

a) Med hensyn til det første punkt har Kommissionen gjort gældende, at sagsø-

1 — Dom af 6. 10. 1983 i de forenede sager 118-123/82 — Maria Grazia Celant m.fl. mod Kommissionen — Sml. s. 2995.

gernes synspunkt hviler på en væsentlig vildfarelse. Formålet med ordningen efter forordning nr. 2615/76 var ikke at gennemføre en tilbagevirkende rekonstruktion af de pågældende ansattes karriere ved at anse dem for midlertidigt ansatte allerede fra begyndelsen af deres tjenesteforhold. Man tilstræbte tværtimod alene en ændring af deres retsstilling med virkning for fremtiden. For så vidt angår deres pensionsrettigheder, havde de således kun mulighed for at overføre de i henhold til den italienske forsikringsordning erhvervede rettigheder til fællesskabsordningen, jfr. artikel 11 i bilag VIII til tjenestemandsvedtægten, på grundlag af de deri anførte kriterier. Når henses dels til den nationale ordnings — mindre gunstige — betingelser, dels til de berørtes personlige data, måtte resultatet blive, at alene en del af den tidligere tjenesteperiode, som var tilbagelagt under den nationale forsikringsordning, var relevant for den fællesskabsretlige pensionsordning.

Det er klart med rette, at Kommissionen her har påberåbt sig den allerede nævnte dom i de forenede sager 118-123/82 [1]. I denne dom blev det problem, der skulle løses i et lignende sagsforhold, omformuleret til, at det skulle afgøres, om Fællesskabet ved beregningen af fællesskabspensionen i henhold til artikel 11, stk. 2, i bilag VIII til tjenestemandsvedtægten kunne nedsætte de pensionsgivende tjenesteår, også når der var tale om beskæftigelse for Fællesskabet (præmis 16). Domstolen fastslog udtrykkeligt, at det fremgår af forordning nr. 2615/76, at der ikke ved beregningen af pensionsgivende tjenesteår tages hensyn til den tidligere tjenesteperiode (nemlig perioden før udnævnelsen til midlertidigt ansat) (præmis 25); de berørte kunne derfor ikke kræve, at der med tilbagevirkende gyldighed og uden modydelser fra deres side tillægges dem alle fordele i henhold til Fællesskabernes pensionsordning, idet det kun kan komme på tale at anvende artikel 11 i vedtægtens bilag VIII (præmis 27). Domstolen tilføjede, at den aktuarmæssige modværdi, som blev fastsat af den nationale socialsikringsinstitution, og nyvurderingen ud fra de regler, der gælder for Fællesskabernes pensionsordning, imidlertid ikke er baseret på de samme omstændigheder og faktorer med hensyn til de berørte personers forhold, deres fremtidsudsigter, bidragenes størrelse samt ydelsernes karakter og omfang; der er derfor intet overraskende i, at beregningen af det antal pensionsgivende tjenesteår, der skal tages i betragtning i forbindelse med Fællesskabernes pensionsordning, falder anderledes ud end den beregning, der foretages af den nationale institution.

Når henses hertil, kan den omstændighed, at man ved anvendelsen af artikel 11 i tjenestemandsvedtægtens bilag VIII ikke kan tage *alle* sagsøgernes tidligere tilbagelagte tjenesteår i betragtning efter Fællesskabernes pensionsordning, ikke anses for en tilsidesættelse af retsregler. I øvrigt er der ikke i den foreliggende sag fremført argumenter, der kan indicere et herfra afvigende resultat (som derfor ganske vist — netop på grund af den i anførte sag af anden afdeling fastlagte retspraksis — måtte statueres af Domstolens plenum). Et sådant argument kan navnlig ikke støttes på den af sagsøgerne under den mundtlige forhandling påberåbte dom i de forenede sager 225 og 241/81 [2], hvor det blev fastslået, at den

1 — Dom af 6. 10. 1983 i de forenede sager 118-123/82 — Maria Grazia Celant m.fl. mod Kommissionen — Sml. 1983, s. 2995.

2 — Dom af 23. 2. 1983 i de forenede sager 225 og 241/81 — Toledano Laredo og Mario Garilli mod Kommissionen — Sml. 1983, s. 347.

tjenesteperiode, som en tjenestemand før sin udnævnelse havde tilbagelagt i egenskab af *hjælpeansat* ikke med henblik på Fællesskabernes pensionsordning kunne ligestilles med tjenestetid tilbagelagt som midlertidigt ansat (jfr. ligeledes dommen i sag 17/78 [3]). Der foreligger nemlig ikke her ettilsvarende sagsforhold. Det er nu engang betegnende, at sagsøgerne under deres tjenesteperiode som lokalt ansatte (det går helt tilbage til tresserne) aldrig har gjort gældende, at den status, de i sin tid fik tillagt, var i strid med Fællesskabernes tjenestemandsret, og at der forelå tvingende grunde til fra starten at ansætte dem som midlertidigt ansatte. Efter min opfattelse har de heller ikke i den foreliggende sag godtgjort, at der forelå tvingende grunde til støtte for en sådan opfattelse. Under alle omstændigheder er det ikke tilstrækkeligt at anføre, at de altid har beklædt en fast stilling.

Det er herefter min opfattelse, at der ikke er grundlag for at annullere den anfægtede beregningsafgørelse under påberåbelse af det her behandlede punkt i den første søgsmålsgrund.

b) For så vidt angår denne søgsmålsgrunds andet punkt, er der næppe nogen grund til at gå nærmere ind på de af Kommissionen rejste spørgsmål, nemlig dels om sagsøgernes anbringende ikke bør lades ude af betragtning, da sagsøgerne i forbindelse med deres samtykke til overførsel af den aktuarmæssige modværdi af deres italienske pensionsrettigheder ikke tog et tilsvarende forbehold, dels om de overhovedet har gjort det tilstrækkelig klart, at de har interesse i en prøvelse af dette punkt. De har nemlig ikke under skriftvekslingen påvist, at den fastsatte tilbagekøbsværdi ville give et for dem mere fordelagtigt resultat, og yderligere har de under den mundtlige forhandling kun givet meget generelle oplysninger uden detaljerede henvisninger).

Jeg kan absolut ikke tilslutte mig sagsøgernes opfattelse, heller ikke når henses til fortolkningen af artikel 11 i tjenestemandsvedtægtens bilag VIII.

Selv om den nævnte bestemmelse fastsætter en række muligheder — eller om man vil rettigheder — for tjenestemænd, og det deraf kan udledes, at medlemsstaterne skal træffe passende foranstaltninger til gennemførelse af ordningen (således som det klart fremgår af dommen i sag 137/80 [4], Sml. 1981, s. 2408), fremgår det allerede af artikel 11's ordlyd, at der *principielt* kun er sikret mulighed for *overførsel* fra en national forsikringsordning til Fællesskabernes ordning, nemlig i form af betaling af den aktuarmæssige modværdi af de erhvervede pensionsrettigheder *eller* betaling af den fastsatte tilbagekøbsværdi, som kan kræves af en national pensionskasse. Der foreligger imidlertid ingen forpligtelse til at sikre *begge* muligheder, uanset om de består efter national ret. Yderligere kunne Kommissionen henvise til, at der, for så vidt angår den anden mulighed, kun er tale om den *skyldige* tilbagekøbsværdi, altså den værdi, som ifølge gældende national ret uden videre kan kræves udbetalt.

Den under sagen anførte praksis kan heller ikke føre til noget andet resultat. Det

3 — Dom af 1. 2. 1979 i sag 17/78 — Fausta Deshormes, født La Valle, mod Kommissionen — Sml. 1979, s. 189.

4 — Dom af 20. 10. 1981, 137/80, Kommissionen mod kongeriget Belgien, Sml. 1981, s. 2393.

gælder helt klart den præjudicielle afgørelse i sag 212/81 [5] (Sml. 1982, s. 1027), hvor begrebet blot afklares (i forbindelse med beregningen af den *aktuarmæssige modværdi* skulle der foretages en kapitalisering af fremtidige pensionsrettigheder under hensyntagen til betaling før tiden samt risikoen for den berettigedes død før forfaldstiden; den *fastsatte tilbagekøbsværdi* blev defineret som en sammenlægning af de indbetalte bidrag, eventuelt med tillæg af rente). — Det samme gælder den netop nævnte dom i sag 137/80 [4], anlagt i medfør af EØF-traktatens artikel 169, hvori det — i forbindelse med total passivitet fra Belgiens side i henseende til artikel 11, stk. 2, i tjenestemandsvedtægtens bilag VIII — kun principielt blev fastslået, at der bør fastsættes regler for overførsel ifølge denne bestemmelse, således at tjenestemænd får mulighed for at overføre erhvervede rettigheder til Fællesskabernes pensionsordning. Selv om der også tales om *valg*muligheden ifølge tjenestemandsvedtægten, fremgår det imidlertid klart af sagsforholdet og konteksten af den pågældende præmis 13), at der herved blot forstås valget mellem fortsat tilknytning til den nationale forsikring og overførsel af erhvervede rettigheder til Fællesskabernes pensionsordning. Intet tyder derimod på, at Domstolen dermed mente, at medlemsstaterne under alle omstændigheder burde indføre begge de i artikel 11 i tjenestemandsvedtægtens bilag VIII anførte muligheder.

Herefter kan det ikke anfægtes, at punkt B1 i den ovenfor omtalte aftale mellem Kommissionen og INPS kun omhandler beregning af den aktuarmæssige modværdi af erhvervede pensionsrettigheder, og at sagsøgerne også kun fik en hertil svarende oplysning. Kommissionen har understreget, at dette klart var i overensstemmelse med situationen ved indgåelesn af den nævnte aftale, hvorefter der hverken var mulighed for tilbagekøb, jfr. dommen i sag 212/81 [5], såfremt krav — efter tilbagelæggelse af en bestemt minimumsarbejdsperiode — var opstået, eller når forsikringen ophørte før udløbet af en sådan frist. Herefter kan det heller ikke længere have interesse at fastslå, hvilken betydning der kan tillægges den under den mundtlige forhandling nævnte lov nr. 29 af 7. februar *1979*, dvs. om der rent faktisk herved blev indført en mulighed for tilbagekøb i det italienske retssystem, eller om der — med henblik på artikel 11 i tjenestemandsvedtægtens bilag VIII — egentlig ikke kan tales om en sådan mulighed, da det kun drejer sig om overførsel af ydede bidrag (med tillæg af renter) fra en italiensk forsikringsinstitution til en anden, altså koordinering af de nationale forsikringsordninger.

Jeg mener derfor heller ikke, at der er grundlag for annullation af afgørelsen vedrørende overførsel under påberåbelse af, at den er udstedt på grundlag af en ufuldstændig administrativ procedure, idet det ikke blev anført, at der var mulighed for tilbagekøb af forsikringsbidrag.

2. I den *anden søgsmålsgrund* anføres, at der er sket en tilsidesættelse af princippet om forbud mod forskelsbehandling. Sagsøgerne sammenligner her de bidrag, som af dem og for dem er indbetalt til den italienske socialsikringsordning og dér

4 — Dom af 20. 10. 1981, 137/80, Kommissionen mod kongeriget Belgien, Sml. 1981, s. 2393.

5 — Dom af 18. 3. 1982, 212/81 — Caisse de pension des empoyés privés mod Léon Bodson — Sml. 1982, s. 1019.

kumuleret til en kapital, med bidrag, der — såfremt de var midlertidigt ansatte — i en tilsvarende periode i henhold til ansættelsesvilkårene ville have tilflydt Fællesskaberne. Holder man sig den dagældende bidragssats for øje (sagsøgerne har givet detaljerede oplysninger herom dels for Italien dels for Fællesskabet), og tager man hensyn til renter af den samlede kapital samt til den omstændighed, at sagsøgerne som ansatte ved anlæg eller lokalt ansatte oppebar en måneds ekstraløn om året, må det antages, at sagsøgerne har kumuleret et større tilgodehavende hos den italienske socialforsikring, end det var muligt ved Fællesskaberne, eller i det mindste, at det nationale tilgodehavende ikke er meget mindre end et tilsvarende tilgodehavende hos Fællesskaberne. Herefter må det imidlertid forekomme uforsvarligt, at overførselen af den aktuarmæssige modværdi af de erhvervede pensionsrettigheder kun førte til, at omkring en tredjedel af den tilbagelagte tjenestetid tages i betragtning ved beregningen af pensionsrettigheder i henhold til fællesskabsretten, mens den øvrige tjenestetid fortsat lades ude af betragtning.

Heroverfor har Kommissionen gjort gældende, at sagsøgerne har støttet denne opfattelse på et forkert synspunkt. Ved overførslen fra den italienske socialforsikring til fællesskabsordningen spiller sammenlægningen af forsikringsbidragene og renteafkastet af den herved skabte kapital (man kan betegne denne som en slags tilbagekøb) ingen rolle, idet der blot er tale om en kapitalisering af de italienske pensionsrettigheder (i hvilken forbindelse — som fremhævet i dommen i sag 212/81 [5] betaling før tiden og risiko for den berettigedes død skal tages i betragtning). Såfremt det således kapitaliserede krav omregnes til tjenesteår i henhold til de af Fællesskabets tjenestegrene anvendte aktuarformler, som ikke blev anfægtet af Domstolens anden afdeling i dommen i de forenede sager 118-123/82 [1], præmis 28), kan det let føre til en nedsættelse af antallet af relevante tjenesteår på grund af forskelle mellem ordningerne (f.eks. med hensyn til dækket risiko, udformning af bidragene, fastsættelse af pensionen og pensionsalder). Indbetaling af samme bidrag (dels til den italienske ordning, dels til den — klart fordelagtigere — fællesskabsordning) betyder altså efter overførsel fra den nationale til Fællesskabernes ordning ikke nødvendigvis, at man når til samme resultat ved beregningen af pensionen på grundlag af antallet af tjenesteår, der skal tages i betragtning.

Selv om midlertidigt ansatte — ud fra den antagelse, at der i samme periode blev indbetalt nogenlunde samme bidrag dels til den italienske socialforsikringsordning, dels til Fællesskabernes ordning — som følge af, at deres tjenesteår fuldt ud medregnes ved fastsættelse af pensionen, i øvrigt har en vis fordel fremfor lokalt ansatte, som først senere har erhvervet status som midlertidigt ansatte, er det dog uberettiget at tale om forskelsbehandling, da de to grupper ikke har samme retsstilling. Dette fastslog Domstolens anden afdeling udtrykkeligt i de forenede sager 118-123/82 [1], præmis 22). Domstolen fremhævede videre — som allerede nævnt — at det ikke kunne bebrejdes fællesskabslovgiveren, at ansatte ved anlæg ikke i 1976 med tilbagevirkende kraft fik

5 — Dom af 18. 3. 1982, 212/81 — Caisse de pension des employés privés mod Léon Bodson — Sml. 1982, s. 1019.

1 — Dom af 6. 10. 1983 i de forendede sager 118-123/82 — Maria Grazia Celant m.fl. mod Kommissionen — Sml. 1983, s. 2995.

status som midlertidigt ansatte, eller at de ikke i det mindste pensionsmæssigt blev ligestillet med midlertidigt ansatte, som fra begyndelsen havde en sådan status (præmis 27).

Det er således heller ikke muligt under påberåbelse af forskelsbehandling at anfægte de for sagsøgerne fastsatte pensionsgivende tjenesteår.

3. Ifølge den for fastsættelsen af de pensionsgivende tjenesteår gældende beregningsformel, som netop er indeholdt i ovennævnte gennemførelsesbestemmelser, spiller *den årlige grundløn* ved udnævnelsen til midlertidigt ansat en rolle, navnlig for nævneren i den i artikel 3 anførte brøk. Her har sagsøgerne gjort gældende, at ikke blot den grundløn, der gjaldt i oktober 1976 ifølge tabellen i ansættelsesvilkårenes artikel 20, blev lagt til grund, men ligeledes *justeringskoefficienten*, som dengang androg 157,8%, hvorved antallet af tjenesteår, der skulle godskrives, blev væsentligt reduceret. Også herved skete der en forfordeling i forhold til midlertidigt ansatte, som allerede tidligere havde denne status, idet deres bidrag til pensionsordningen kun blev beregnet på grundlag af den til enhver tid gældende grundløn.

Jeg skal ikke opholde mig længe ved dette punkt, som sagsøgerne ikke har uddybet i deres andet skriftlige indlæg, men som de er vendt tilbage til under den mundtlige forhandling med en noget modificeret begrundelse.

Heroverfor har Kommissionen for det første anført, at den nævnte justeringskoefficient er den, der i henhold til tjenestemandsvedtægtens *artikel 65* fastsættes med henblik på en tilpasning af lønningsniveauet, som først blev integreret i løntabellen efter det for den foreliggende sag relevante tidspunkt. Når lønnens størrelse dengang var afgørende, som for eksempel ved omregningen af de ydelser, som udbetales ifølge den nationale socialforsikringsordning, til pensionsgivende tjenesteår, må det for at undgå forvanskede resultater forekomme nærliggende at definere »løn« som det beløb, som opnås ved anvendelse af den til enhver tid gældende justeringskoefficient. Det er faktisk også stadfæstet i Domstolens praksis. Det kan ligeledes udledes af dommen i sag 194/80 [6] vedrørende artikel 11, stk. 2, i tjenestemandsvedtægtens bilag VIII. Efter at have fastslået, at justeringskoefficienten i artikel 65 er et redskab, som kan anvendes ved tilpasning af vederlagene for Fællesskabernes tjenestemænd og øvrige ansatte (mens justeringskoefficienten, der nævnes i vedtægtens artikel 64, skal sikre alle tjenestemænd et vederlag med samme købekraft uanset tjenestested), udtalte Domstolen, at den førstnævnte justeringskoefficient skal integreres i grundlønnen; begrebet grundløn med henblik på fastsættelse af de pensionsgivende tjenesteår, der skal godskrives på grundlag af den aktuarmæssige modværdi, skal altså fortolkes således, at den også omfatter justeringskoefficienten i den i vedtægtens artikel 65 fastsatte betydning.

Kommissionen har for det andet anført, at for så vidt angår en i denne sammenhæng eventuel fortrinsstilling for midlertidigt ansatte, som havde denne status fra begyndelsen, må det igen være tilstrækkeligt at henvise til forskellen mellem disse ansattes retsstilling og sagsøgernes. Når henses

6 — Dom af 19. 11. 1981, 194/80 — Paolo Benassi mod Kommissionen — Sml. 1981, s. 2824.

hertil, er det — som det klart fremgår af dommen i de forenede sager 118-123/82 [1] ikke muligt at sammenligne personer, som altid har været midlertidigt ansatte, med personer, som først opnåede denne status i 1976, og der kan derfor heller ikke tales om forskelsbehandling, såfremt der ved fastsættelsen af sidstnævntes pensionsgivende tjenesteår tages hensyn til deres årlige grundløn efter anvendelse af justeringskoefficienten.

4. Under overskriften »*tilsidesættelse af omsorgs- og oplysningspligten*« har sagsøgerne yderligere anført i stævningen, at der *ikke var givet oplysning om*, at den — netop omtalte — fulde justeringskoefficient på 157,8% taget i betragtning, hvorfor sagsøgerne måtte antage, at den ligeledes havde til formål at sikre samme købekraft for de ansatte, uanset tjenestestedet. Sagsøgerne anførte yderligere, at det *fortsat var uklart*, af hvilken grund der var fratrukket 3,5% p.a. i renter fra den af den italienske socialsikringsinstitution overførte kapital. Sagsøgerne havde således ikke kunnet træffe en afgørelsesom omhandlet i artikel 11 i tjenestemandsvedtægtens bilag VIII med kendskab til alle herfor relevante momenter.

Yderligere har sagsøgerne i replikken anført — som supplement til den oprindelige søgsmålsgrund — at det var uberettiget at beregne renter af den kapitaliserede pensionsret på grundlag af den nævnte rentesats fra tidspunktet for udnævnelsen som midlertidigt ansat til den faktiske overførsel af beløbet. Kommissionen burde og kunne nemlig havde sørget for, at overførselen fandt sted umiddelbart efter, at der i 1978 var indgået en aftale med den italienske socialforsikring; derved kunne man have undgået, at der blev fradraget renter for flere år, hvorved der skete en reduktion af det kapitalbeløb, som var afgørende for beregningen af de pensionsgivende tjenesteår.

a) For så vidt angår denne søgsmålsgrund, skulle den ikke volde særlige vanskeligheder i den oprindelige udformning.

For det første gælder det klart for det første af de to nævnte elementer, i det mindste efter besvarelsen af sagsøgernes klager. Det blev udtrykkeligt anført, at der var tale om en justeringskoefficient fastsat i henhold til vedtægtens *artikel 65*, og at det ifølge Domstolens praksis ikke kan anfægtes, at den tages i betragtning ved anvendelsen af artikel 11 i vedtægtens bilag VIII, idet den skal sikre en tilpasning af vederlagene. Med hensyn til det forhold, at der skal trækkes 3,5% p.a. i renter fra det beløb, der skal overføres, fremgår det allerede klart af artikel 3, stk. 2, i de gentagne gange nævnte gennemførelsesbestemmelser til artikel 11, at der skal fratrækkes renter fra tidspunktet for udnævnelsen til midlertidigt ansat (fra hvilket tidspunkt Fællesskabernes pensionsordning finder anvendelse) til tidspunktet for den faktiske overførsel til Fællesskabet af det nævnte beløb, som egentlig burde være stillet til rådighed ved udnævnelsen, men som først bliver udbetalt flere år senere.

Det afgørende er således Kommissionens ubestridte erklæring om, at der blev sendt sagkyndige tjenestemænd til Ispra, hvor de skulle stå til rådighed for de ansatte med oplysninger, da det blev aktuelt at anvende artikel 11. Sagsøgerne havde således mulighed for at søge oplysning om uklare elementer, og de kan derfor ikke — efter uden forbehold at have truffet deres afgørelse på grundlag af Kommissionens beregninger — gøre gældende, at afgørelsen blev

1 — Dom af 6. 10. 1983 i de forenede sager 118-123/82 — Maria Grazia Celant m.fl. mod Kommissionen — Sml. 1983, s. 2995.

truffet uden tilstrækkeligt kendskab til alle relevante faktorer.

Yderligere er det vel i denne sammenhæng af betydning, at sagsøgerne ikke har godtgjort, at de ville have truffet en anden afgørelse, hvis de rettidigt havde haft fuldt kendskab til samtlige faktorer og deres funktion, dvs. at de ville have afstået fra at overføre deres kapitaliserede pensionsrettigheder til Fællesskabernes pensionsordning. Under disse omstændigheder — i virkeligheden ønsker sagsøgerne jo fortsat, at artikel 11 finder anvendelse, og deres bestræbelser går udelukkende ud på at opnå et gunstigere resultat — er det faktisk ikke helt klart, hvorledes de vil opnå en annullation af beregningerne under påberåbelse af angiveligt utilstrækkelige oplysninger om rækkevidden af disse beregninger.

b) Såfremt man yderligere vil tage stilling til de supplerende anbringender i replikken (f.eks. fordi det kan hævdes, at de sagligt er nært knyttet til den oprindelige søgsmålsgrund), er det nødvendigt efter det allerede oplyste at fremsætte følgende bemærkninger.

Det er afgørende, at den overførte kapital ikke blot i henhold til de nævnte gennemførelsesbestemmelser reduceres med 3,5% p.a. i renter (for perioden, der løber fra tidspunktet for udnævnelsen til midlertidigt ansat — hvorved den ansatte tilsluttes Fællesskabernes pensionsordning — til det *foreskrevne* tidspunkt for overførselen, der — efter hvad der er oplyst — normalt finder sted før den faktiske betaling). Det fremgår ligeledes af den aftale, der er indgået med den italienske socialforsikringsinstitution — hvorefter datoen for indgivelse af en ansøgning til den italienske institution er afgørende — at der ydes en rentegodtgørelse (til en sats på 4,5% p.a.) af det beløb, som beregnes på ansættelsestidspunktet, indtil datoen for ansøgningen. De berørte personer skal således kun betale renter under den 90 dages periode, der gælder som frist for meddelelse fra den italienske institution (inden for hvilken de berørte skal give deres samtykke) og indtil den foreskrevnedato for overførselen, som normalt finder sted umiddelbart efter.

Fristen for iværksættelse af overførselsproceduren for de kapitaliserede pensionsrettigheder kan således ikke have medført ulemper for de berørte personer; der er snarere tale om en vis fordel, netop fordi der er tale om ret lange perioder, på grund af den nævnte renteforskel (således, at man kan lade det spørgsmål stå åbent, om den af sagsøgerne påberåbte forsinkelse ikke kan begrundes i den komplicerede procedure og det antal dokumenter, der skal gennemgås). Når yderligere henses dels til, at det reelle rentefradrag for nogle måneder næppe påvirker beregningen af de tjenesteår, der skal godskrives, dvs., at der principielt kan ses bort fra rentefradraget, dels til, at de berørte personer i henhold til gennemførelsesbestemmelserne til artikel 11 i *vedtægtens bilag VIII* (artikel 3, stk. 2, 2. pkt.) har mulighed for at udligne fradraget ved indbetaling af tilsvarende beløb, må det fastslås, at den beskrevne renteordning ikke i sagsøgernes tilfælde kan begrunde en annullation af beregningen af pensionsgivende tjenesteår.

5. Det kan herefter sammenfattende fastslås, at der ikke på grundlag af de under *skriftvekslingen* fremsatte anbringender kan gives sagsøgerne medhold i deres påstande.

For så vidt de herudover har fremsat andre anbringender under den *mundtlige forhandling*, hvoraf enkelte var helt selvstændige (som f.eks. bemærkningerne vedrørende de lønsatser, der anvendes i omregningsformelen, justeringskoefficientens egentlige funktion indtil 1979 eller alderens betydning — på det tidspunkt, da overførselsansøgningerne blev behandlet — for beregningen af de kapitaliserede pensionsrettigheder), kan disse anbringender ikke anses for at være rettidigt indgivet i henhold til gældende procesretlige principper. For så vidt bemærkningerne vedrører det forhold, at de af den italienske socialsikringsinstitution udførte beregninger ikke var tilstrækkeligt gennemskuelige, eller at de endog kunne anfægtes rent sagligt, burde sagsøgerne have indledt en national procedure, idet der ubestrideligt foreligger en sådan mulighed til prøvelse af socialsikringsinstitutionernes afgørelser, for så vidt disse skal træffes ifølge til artikel 11 i vedtægtens bilag VIII.

C — Sammenfattende skal jeg herefter foreslå, at Kommissionen frifindes, og at hver part i henhold til procesreglementets artikel 70 bærer sine omkostninger.